

Redacția

Administrația

Cluj Reg. Maria 14
TELEFON 124

Anunțurile se primesc după tarif

Librăria Anca
Cluj, Piața Unirii 32.

CLUJUL

ROMÂNESC

Abonament:

Pe un an Lei 160—
Pe 1/2 an „ 80—
Pe 1/4 an „ 40—Pentru Străinătate:
Pe un an Lei 320—
Pe 1/2 an „ 160—
Pe 1/4 an „ 80—Pentru America
Pe un an 2 dolariManuscrisele
nu se înapoiază.

Director-Proprietar: Alexandru Anca.

ZIAR INDEPENDENT

Un exemplar 3 Lei.

Bine ați venit!

Către Membrii

„Societății Scriitorilor Români“

Voi purtători ai condeiului, descălecați astăzi peste Carpații împăduriți, pentru a aduce prin graiu lumina capetelor voastre creatoare.

Născuți din tot ce are mai sănătos matca etnică a românismului întregit, aduceți cu voi în meleagurile Ardealului un suflet ce iese din obișnuința zilei.

În mijlocul nostru vă primim ca pe o evidentă elită intelectuală, care poartă cu ea pretutindeni sufletul unui nobil idealism și a celei mai desăvârșite abnegațiuni.

Căci prin scrisul vostru aduceți în societatea materialistă de azi. O nouă concepție de viață și anume: Că viața nu-și are semnificație filosofică decât prin opera pe care creatorul în artă sau știință o lasă după sine posterității.

Voi sunteți iscusii plămăditori ai gândurilor înaripate, ai simțirilor subtile.

Voi sunteți hrana zilnică a sufletului. Căci poporația de aici din Ardeal, necurmat se adapă din scrisul vostru, ce aduce lumina învățării și în palatul strălucitor de policandre și în umilul cămin al unui funcționar modest.

De aceea Capitala Ardealului vă primește cu toată dragostea cuvenită vouă, ce reprezintăți sinteza creatoare a sufletului nostru național.

* * *

Însă, în sufletele oamenilor de pe meleagurile unde veniți azi, ca semănători de idei roditoare, se trezesc la viață gânduri, cari adesea ori dorm în umbra subconștientului lor.

Alături de voi înviază în sufletul ardelenesc tuturor marilor amintirea voștri precursori.

Și în perspectiva trecutului nostru cărturăresc, vedem pe satiricul vostru înaintaș Grigore Alexandrescu, care pornind dela o înaltă concepție creștină, a fost cuprins de mrejele indoelii altoită pe nădejdea unui viitor luminos.

Vedem pe Mihail Eminescu învățacel într'ale vieții pe ulițele Blajului și pe causticul Caragiale care a iubit Ardealul atât de mult.

Alături de voi înviază în sufletele noastre toată blândețea lui Nicu Gane și robustul poporanism al lui Coșbuc, izvodit din ținuturile Bistriței.

Voi, sunteți astăzi urmașii vrednici ai tuturor acestor mari înaintași. Căci voi reprezentați prin scrisul vostru tot frumosul, întreagă frăgezimea peisagiului românesc, și prindeți în contururi precizate toată taina sufletului nostru latin.

Napoca străbună vă zice vouă purtători ai condeiului un sincer și bine meritat:

Bine ați venit pe plaiurile noastre!

M. D.

O figură culturală uitată: Ion Pop Reteganul.

În atenția Membrilor „Societății Scriitorilor Români“.

Astăzi când Clujul îmbracă haină de sărbătoare, cu ocazia venirii „Societății Scriitorilor Români“, ca nepot al lui Ion Pop Reteganul, țin de o sfântă datorie, a atrage atenția Scriitorilor asupra uitatului meu unchiu.

Ion Pop din Releag, a marcat în cadrele literaturii ardelenesti, o activitate pe cât de vastă pe atât de aducătoare de foloase reale.

Astfel, Ioan Pop Reteganul, ca învățator în Bucium lângă Abrud, a adunat din gura poporului cântece, doine, și chiuțuri, pe care le-a strâns într'o interesantă colecție folkloristică. El nu s'a mărginit numai la adunarea cântecelor poporane, ci a publicat și diferite studii, privitor la materialul folkloristic ce-a strâns.

Pe lângă această operă de adunarea cântecelor poporane, Reteganul s'a reliefat și ca un scriitor de concepție. „Povești ardelenesti“ sunt o podoabă de nulele în cari se conturează tipuri bine încheiate, din lumea noastră rurală și tipuri de figuri.

La început, învățator modest, trece mai târziu redactor la „Gazeta de Duminecă“, ce apărea la Șimleul Silvaniei.

A trecut la cele eterne ca luptător în cauza procesului Memorandum-ului.

Facem această pomenire, astăzi când scriitorii români prăznuiesc în Cluj zi de sărbătoare, pentruca în timp ce gândul îi va duce către marii lor înaintași, să-și amintească și de modestul învățator din Reteag.

Alexandru Anca
directorul ziarului „Clujul“.

— Di Albert Thomas, directorul Biroului Internațional al Muncii, fost Ministru al Franței va onora mâine la 30 Noembrie a. c. orele 12 cu vizita sa și Camera noastră de Comerț.

Viitori Ministri

Dintre operele marelui Vlahuță găsim și astăzi actual articolul de mai jos.

Până mai acum câțiva ani se petrecea pe la legațiile noastre din străinătate următoarea afacere:

Un tânăr român, cu destule mijloace, dar fără ocupație, pentru a-și masca poziția sa de „taecâinilor-frunză“, într'un oraș strein se introducea printre slujbașii legației române de acolo, se împrietenea cu ei, în toată dimineața îi vizita la cancelarie, din când în când lua condeiul și copia câte o hârtie. Incetul cu incetul se deprindea cu lucrările mărunțele, cum am zice, cu bucatăria diplomatică, începea a fi privit ca funcționar onorific al legației. Atunci imediat își trântea niște cărți mari de vizită cu: „atașat la legația română din...“ Din momentul acela el se credea un personaj oficial, își compunea o figură gravă, își cumpăra un ghiozdan pe care nu-l mai lăsa dela subțioară, se ducea în toate zilele pe la cancelarie și printre cunoscuții lui, pe la cafenea, își dădea ifose de diplomat, spunea că a descifrat depeși toată ziua și că, pe cât vedea el, pacea Europei pare amenințată...

Lucrul acesta se petrece azi întocmai pe la unele redacții din capitală.

Există o speță de tineri, cari n'au nici o treabă și nici nu s'buni de ceva. Neștiind de ce să se apuce ca să aibă și ei o aparență de indeletnicire, se atașează pe lângă v'ro redacție.

Ei n'au leafă, nu aduc nici un serviciu ziarului, pentrucă nu știu să pue pe hârtie o informație de două rânduri, — dar aceasta e o afacere secretă pentru lumea din afară.

În toate zilele acești trepăduși se prezintă la redacția de care țin, dau mâna cu redactorii, vorbesc ca și cum ar avea și ei un rol printre aceia: „Ziarul nostru“, „să publicăm“ „avem abonaji“ cutare revistă se leagă de noi...”

În lume își dau aere de ziaristi. Când sunt întrebați despre autorul v'unui articol neiscălit, ei vor să facă pe misterioși și cu un zâmbet șiret, c'o frază încurcată, dau a înțelege, că tot ce nu e iscălit e scris de ei.

De dimineața până seară, sunt într'o continuă frământare: în birjă, pe jos, fertai-fertai de-a lungul podului Mogoșoaii oprind pripit pe câte un prieten în stradă, gesticulând, aruncând din fugă câte-o vorbă: „Ce mai nou?“ „La redacție“, „Servus...“

Pe la adunări, prin cafenele și câte odată pe stradă, îi vezi iute scoțind carnetul, și prefă-

cându-se că scriu ceva, își încrețesc fruntea, se posomorăsc, mângălesc o pagină, apoi închid carnetul și, vârându-l cu gravitate în buzunar, aruncă spre cei din jurul lor o căutătură mândră și serioasă.

Discută politică, debitează nimicuri sarbede cu clișeuri și apostrofe furate de pe la Cameră, se aprind și grămădesc vorbele c'un fel de nervozitate prefăcută, c'o violență de gesturi și de ton, care nu ține firea lor, maimuțăresc ravoita oamenilor de convingeri, — ar fi în stare să-și frece gingiile cu răsătură de săpun, ca să poată face spume la gură într'o discuție infierbântată...

Leneși, ignoranți, gălăgioși, incapabili de o idee sănătoasă, acești trepăduși ridiculi își petrec tinerețea colportând scandalele zilei, vânturând pleava politicianilor în activitate, băgându-și nasul în toate, neînțelegând și nesimțind nimic, vâlcărindu-se că muncesc pentru fericirea țării și visând pentru un viitor apropiat slujbe mari, fotoliuri în parlament și... mai târziu, portofolii ministeriale...

Sărmană țară!

In jurul Clujului

Clujul are împrejurimi fermecătoare.

De departe te ademenesc dealurile acoperite de omătul începutului de iarnă.

Dacă pornești pe Someș, în susul apei, spre N-E, întâlnești priveliști încântătoare.

Ici, o poeniță albită de omătul căzut din abundență înainte de vreme. Colo, o moară ce rostogolește bulgării înspumați ai apei. Iar, în depărtare, spirări de dealuri albite ca perii unui om trecut de 80 ani.

Dacă urci pe unul dintre dealurile din jurul Clujului, în fața ochilor ai perspective fermecătoare. Spre N-V. se ivesc în zare masivi munții Apuseni, cu spinările lor uniforme. Iar în jurul Clujului, dealuri de toate părțile, pe cari toamna răsună chiotele culegătorilor la vii.

Clujul văzut de departe este un tablou mareț.

Clujul văzut de departe, pare una dintre acele cetăți medievale, ce ființau odinioară pe malurile Rinului.

Văzut de departe, Clujul păstrează ceva din pitorescul străbunei Napoca.

Un amestec ciudat de acoperișuri multi-culore, printre cari catedralele își înalță falnic turlele lor scânteetoare, în apusurile de soare, când cerul e senin ca sticla.

Iar Someșul cade printre edificiile Clujului, ca un curcubeu pe întinsul cerului albastru.

Scăderea leului la Paris

Leul nostru pe zi ce trece înregistrează scăderi. Toată politica financiară a dlui Vintilă Brătianu se prăbușește pe zi ce trece în concepțiunile sale cele mai elementare. Căci toate resorturile noastre economice dela care se spera fortificarea valutei noastre sunt zdruncinate.

Industria noastră petroliferă trece printr'o criză acută. Prețurile mondiale ale produselor petrolifere sunt în scădere și petrolul nostru este obligat să fie vândut sub cost.

Industria zahărului dela noi din țară nu poate ține piept concurenței streine. Iar exportul porumbului întâmpină greutăți din cauza concurenței ce i-o face porumbul din Argentina.

Toate remediile, acestea pentru întărirea valutei noastre, cari intrau în concepțiile financiare ale dlui Vintilă Brătianu, sunt spulberate.

Nu ne rămâne decât o per-

spectivă tristă: *scumpirea traiului*.

Pe piață toate produsele alimentare se vând pe prețuri colosal de ridicate. Domnește o scumpete care apasă greu asupra tuturor nevoiașilor. Pâinea-i scumpă, ouăle 4—5 lei bucata, iar produsele Regiei au înregistrat o formidabilă urcare prin noile prețuri introduse.

Dacă cercetăm cauzele scumpetei, constatăm că două sunt esențiale: politica financiară a guvernului și aportul de scumpire ce-l aduce statul însuși.

Ambele rele se pot remedia prin schimbarea politicii financiare practicate până în prezent și printr'un just intervenționism al statului în sensul estinării traiului.

Cum ambele aceste remedii nu vor fi aplicate urmează în mod normal o și mai acută criză economică, decât aceea ce am trăit-o până în prezent.

la sută mai mult; magistrații și militarii cu 30 la sută.

Totuși mărirea lefurilor nu va aduce după sine și o ieftenire a traiului. Ieftenirea traiului nu constă decât în alte remedii economice, decât majorarea salariilor. Căci paralel cu mărirea lefurilor funcționarilor de stat, se vor mări și prețurile pe piață.

În acest sens am mai făcut experiențe.

Către Domnii

Judecători, Advocați și studenți în drept

La Librăria A. ANCA Cluj se află de vânzare următoarele cărți juridice:

- Compendiu de drept Civil de Dr. Anca* 135.—
- Compendiu de Carte funduară de Dr. Anca* 60.—
- Procedura de concordat forțat de Dr. Anca* 80.—
- Legea falimentului de Dr. Anca* 80.—
- Legea de execuție de Dr. Bartha* 75.—
- Vademecum rom. mag. de Dr. Köves* 60.—
- Criza Valutară de Dr. Șerban* 35.—
- Journal de termene Advocatiale* 100.—

IN LUCRARE:
Codul de Comerț cu adnotări și jurisprudență.
Dicționar juridic
Procedura Civilă de Dr. Moisil avocat în Cluj.

Raiul femeilor

de: Pavel Roman farmacist
(Continuare.)

Căsătoria și Divorțul.

Fetele din Birmania se mărită târziu, cel puțin, târziu zis după concepția orientală; cele mai multe între 18 și 20 ani, foarte arare ori mai curând. adesea însă mai târziu. Sunt absolut libere să se mărite când și cu cine vor; în această privință fetele europene pot să le invidieze.

Obiceiul este ca pretendentul să-și facă „curtea”, pentru care e rezervată vara dela 9 până la 10 seara, și anume în serile de lună, care sunt splendide

în Birmania. Fata stă ascunsă într'un tufiș înaintea casei, une ori însoțită de o prietină, de cele mai multe ori singură; tinărul știe unde să o găsească; nimenea nu turbură, în convorbirea lor vorbesc încet și fără multe fraze. Câte odată tinărul vine și el însoțit de mai mulți prieteni, Fata ține mai pe sus de toate ca bărbatul pe care alege să aibă o reputație bună.

Uneori să întâmplă și câte o răpire, dar aceasta își are explicația întotdeauna numai în nerăbdarea perechei și nu arara ori că e provocată nu de logodnic, ci de logodnică. Atunci tinerii să adăpostesc în câte o colibă de pădure, unde un coșuleț de orez, ceva pește sărat și prăjituri, le ajunge câte o săptămână întreagă.

După o trecere de câteva zile, vine o soră mai mare, o mătușă sau altă rudă și rechemă tineră perechie acasă, vestind-o că toate piedecile sunt înlăturate și că se poate face căsătoria.

În Birmania nunta nu este o ceremonie religioasă. Toate formalitățile să reduc la declararea martorilor, că tânără pereche și-a făgăduit credință pe viață, și apoi la o ospățare a nollor căsătoriți din aceiași strachină.

Femeia își păstrează numele pe care l-a avut; de altfel în Birmania nici nu sunt propriu zis nume de familie. Astfel numai după nume poți cunoaște dacă o femeie Birmană e măritată sau nu.

(Urmează.)

Informațiuni

— „Societatea Studenților Bucovineni din Cluj” aranjează serbarea Aniversării Unirii Bucovinei, Duminică în 30 Noemvrie a. c. în sala prefecturii cu concursul d-nelor Lya Pop, Mimi Nestorescu și Kulibin și a d-lor C. Pavel, J. Bobescu, M. Angelis, S. Braborescu, M. Săveanu și Corul societății. Conferința festivă... dl I. Nandriș. Inceputul la orele p. m. Intraie liberă.

— Pe ziua de 8 Februarie vor începe alegerile în Iugo-Slavia.

A apărut în editura Librăriei Alexandru Anca Cluj

și se află de vânzare următoarele

Piese teatrale și Poezii
 cele mai bune pentru sărbări școlare și populare.

Teatre:

- * „A fost odată” (poporală 3 acte) de Nic. Țințariu — 20.—
- * „Doamna mea” (poporală 1 act) de Nic. Țințariu — 15.—
- * „Gura Lumii” (poporală în 3 acte) de Nic. Țințariu — 20.—
- * „Dușmanii” (poporală 3 acte) de Nic. Țințariu — 15.—
- * „Pentru patrie” (poporală 4 acte de Nic. Țințariu — 15.—
- * „Petitorii” comedie într'un act de Nic. Țințariu — 15.—
- * „Puiu Codrului” piesă haiducească 3 acte de Nic. Țințariu — 20.—
- * „Nevasta mea fie îngeri ca ea” (poporală 3 acte) de Nic. Țințariu — 15.—
- * „Infumuratele” comedie în 3 acte de C. Dumitrescu-Delavaronă — 20.—
- * „Fiecare cu a lui” (comedie 3 acte) de A. Șerbănescu-Buzău — 20.—
- * „Oglinda fermecată” (lirică 4 acte) I. Jasinsky — 15.—
- * „Doine și Chiuituri” adunate din gura poporului de „Siminic” — 15.—

Cărți școlare:

- * A. B. C-dar fonomic (pt. Șc. mag.) de Dr. Szentpéteriné — 20.—
- * Aritmetică pt. cl. I. șc. de ucenici de Cr. Epure — 30.—
- * Geografia județului Alba de Jos în limba maghiară de Dr. Szentpéteriné — 15.—
- * Geografia jud. Cojocna în limba maghiară de Dr. Szentpéteriné — 15.—
- * „Iuliu Caesar de bello Gallico” manual pt. cl. V—VI. de Traian Popa prof. de liceu — 35.—
- * „Lecții de limba română” de prof. Murășan — 25.—

— Pe la jumătatea lunii Februarie va apare la Praga memoriile dlui Masarik sub titlul: „Revoluția Mondială”.

— Societatea „Astra” a hotărât la Cluj să acorde un premie de 3000 lei pentru cea mai bună lucrare asupra școlii civile.

— La școala normală de băieți din Cluj a fost numit profesor definitiv dl Gh. Secieriu.

— Printr'o dispoziție a Mitropolitului Primat în postul Crăciunului sunt oprite balurile mascate.

— Măine Duminică 30 Noemvrie Partidul național va ține o mare întrunire politică la Brașov. Vor lua cuvântul între alții dnii Vaida Al. și Iuliu Maniu.

— În ziua de 15 Noembrie au luat ființă la Arad la școala medie „Iosif Vulcan” cursurile Universității populare.

— Mai mulți medici din București au plecat în partea de sud a Basarabiei pentru a combate lepra ce s'a ivit acolo.

— În ziua de 7 Decembrie la Sibiu se vor ține examene de fochiști și mecanici.

— Alegerea din circumscripția Dej va avea loc în zilele de 3 și 4 Decemvrie.

— Patriarhul grec din Constantinopol a încetat din viață după o boală îndelungată.

— În curând la Craiova se va desvelii un bust al subtitului poet Traian Demetrescu.

— Camera de Comerț și Industrie din Cluj își va ținea Adunarea Generală ordinară în 7 dec. la orele 10 în sala de ședință a palatului.

— Sâmbăta 6 Dec. sub patronajul dlui primar, dr. Utalea, rev. „Cele Trei Crișuri” aranjează în saloanele „New-York” un mare bal cu producțiuni artistice. O bogată tombolă și un costum național pus la loterie. Biletele se găsesc la Librăria Anca.

Estin de vânzare
 Turnătorie de aramă în Cluj bine asortată adresa la librăria Anca.

Diferite:

- „Inima mea” (cântece populare) — 15.—
- „Imnuri Românești” (cântece naționale) 10.—
- * „Ecouri” de Traian Dumbrava — 5.—
- * „Umoristice” (Glume) de Costi — 15.—
- * „Versuri din Râsboi” (poezii populare) 10.—
- * „Jubirea” (notă muzicală) pentru Pian și voce — 15.—
- * „Imnul Studențesc Creștin” pentru Pian și voce — 15.—
- „Căldură” cărți cu târgurile — 10—40 Lei
- „Dicționar” român-maghiar — 5.—
- „Carte de vizuri” — 20.—
- Observări critice dela adunările învățătoarești de I. Pavelea — 5.—
- * Istorie și Fantazie nouă evoluții în istoria românilor de I. Pavelea — 20.—
- * „La isvoarele vieții” de M. Velea — 10.—
- * „Pentru Macedonia” imperativul nostru național de M. Dragnea — 10.—
- Scrisori de iubire de după mai mulți autori — 10.—
- * „Aventurile fantastice” ale lui Willyams Gotthard roman — 10.—
- * „Nenorociri” (roman) de A. Șerbănescu-Buzău — 8.—
- „Trepetnicul” (expl. semnelor) — 3.—
- Numirea nouă și veche a străzilor orașului Cluj — 6.—
- Vezi ce face beutura dracului — 8.—

Cărți prețose:

- Carte de rugăciuni, Mângăerea Sufletului de I. Genț — 25.—
- Carte de rugăciuni, Mângăerea Sufletului de I. Genț ediție de lux — 100.—
- * „Predici la Morț” de prot. I. Marga 45.—
- * „Predici pentru postul mare” (ciclu dublu) de protopop I. Marga — 20.—
- * „Păstorul sufletesc” (I—VI. vol.) — 120.—
- Icoane sfinte diferite mărimi 45—200.—

Medicale.

- * „Cartea Moașelor” de Dr. Grigoriu pentru toate femeile cu 140 ilustrațiuni feminine — 150.—

Cele cu semnul (*) sunt nou apărute.

Literatura românească și steinătatea

Leon Thévenin, care a stat multă vreme în mijlocul societății românești, se ocupă într'un articol publicat în ziarul „Comoedia” din Paris de mișcarea literară actuală dela noi din țară.

Autorul articolului face o remarcă în parte dreaptă și anume: *constată abundența de poezie* de azi din mișcarea noastră literară.

Se ocupă de marea personalitate culturală a dlui N. Iorga pe care o caracterizează cu justete în întreaga sa amploare de manifestare. Tot în cadrul justeții vede și poezia dlui Octavian Goga. Iar pe dl Ovid Densusșeanu îl caracterizează potrivit adevărului ca pe un filolog de seamă.

Autorul articolului se înșeală puțin când scrie despre Brătescu Voinești. Și anume scrie despre „romanele” (?) dlui Brătescu Voinești când este bine știut că autorul pomenit, în cadrele literaturii românești este un novelist de seamă. Dealfel atmosfera navelor dlui Brătescu Voinești este drept schițată. Thévenin vede în marile noastre novelist pe un poet al orizonturilor luminoase și al porumbiștilor.

Pe dl Sadoveanu îl caracterizează ca pe un realist iar pe dl Mihail Lungănu ca pe o personalitate în sufletul căreia trăește vie toată frumusețea câmpurilor și dealurilor noastre.

În romancierul nostru Liviu Rebreanu scriitorul francez vede un realist și un stilist de rasă și leagă multe și întemeate speranțe de talentul lui.

Articolul lui Thévenin un amestec de informație precisă și de oarecare inexactitate are scopul de a orienta opinia publică franceză asupra stărilor literare actuale din țara noastră.

Orientează în unele laturi potrivit adevărului, însă, trebuie să recunoaștem că nu este destul de bine informat asupra ipostasului literar din țara noastră.

Salariile funcționarilor de stat

În noul buget, s'au alocat două miliarde lei, pentru a spori salariile funcționarilor.

Majorarea lefurilor funcționarilor de stat, se va face în modul următor: funcționarii și membrii corpului didactic dela 1 Ianuarie vor primi cu 50